

Landmand og varmeværk samarbejder om biogas i Rødkærsbro

Landmand Bent Pedersen fra Rødkærsbro så potentialet i at udnytte biogassen fra gyllen på sin svinefarm til fjernvarme og inviterede det lokale varmeværk til samarbejde.

BIOGAS

Af journalist Flemming Linnebjerg Rasmussen, Dansk Fjernvarme

Over hele landet er der i øjeblikket gang i planlægningen af en masse forskellige store og små biogas-anlæg. Men mens der regnes og planlægges andre steder, har landmand Bent Pedersen og Rødkærsbro Fjernvarmeværk i al stilfærdighed fundet sammen om en løsning og er gået i gang. Det betyder at cirka en tredjedel af byens fjernvarme nu kommer fra miljøvenlig biogas i stedet for CO₂-belastende naturgas.

Selvom projektet har været en stor mundfuld, er begge parter tilfredse med udbyttet.

- Det er fantastisk spændende at være med til. Vi opfatter os selv som en slags pilotprojekt, og derfor vil vi også gerne arbejde hårdt for at få et vellykket resultat, fortæller Rødkærsbro Fjernvarmeværks driftsleder, Vagn Rasmussen.

Bent Pedersens svinefarm har haft et biogasanlæg med en 160 KW-motor siden 2002. Strømmen solgte landmanden til nettet, mens varmen blev brugt til at opvarme staldbygninger og stuehus. Den resterende overskudsvarme blev blot smidt væk.

I 2007 udvidede han med en ekstra motor for at kunne producere og sælge mere el, og varmespildet blev derfor endnu større. Derfor tog landmanden initiativ til et samarbejde med fjernvarmeværket.

- Biogassen og salget af el har givet mig et ekstra forretningsmæssigt ben at stå på, som ikke påvirkes

Rødkærsbro Fjernvarmeværks driftsleder, Vagn Rasmussen (til venstre), og gårdejer Bent Pedersen har et tæt samarbejde omkring det biogasanlæg, der drives på landmandens gård. Foto: Flemming L. Rasmussen.

af svinepriserne. Samtidig var der en gevinst i at kunne opvarme mine egne bygninger med varme fra anlægget. Fjernvarmen gør, at al varmen kan udnyttes til gavn for os begge, siger Bent Pedersen.

Troværdighed er afgørende

Samarbejdet begyndte i 2007 og tog for alvor fart, da Vagn Rasmussen tiltrådte som driftsleder i begyndelsen af 2008. Både Vagn Rasmussen og Bent Pedersen er enige om, at et positivt og ikke mindst ærligt og troværdigt forhandlingsforløb har været afgørende for, at parterne nåede frem til en aftale.

Det lyder måske som klicheer, men

ifølge de to er disse ting vigtige at have i fokus, fordi det handler om reel vilje til samarbejde i forhandlingerne og en positiv tilgang i det daglige arbejde efterfølgende.

- Man er nødt til at møde op med den indstilling, at det skal gå begge veje. Man er nødt til at være lidt "large", det dur bare ikke at møde frem og være grådig. Heller ikke selvom man som landmand måske ikke kunne få helt den fortjeneste, man havde håbet. Der skal jo også være noget i det for varmeværket, siger Bent Pedersen.

Driftsleder Vagn Rasmussen uddyber.

- Inden vi underskrev en egentlig

kontrakt, var der et forløb, hvor vi blev enige om en hensigtserklæring, der fastslog, at vi ville gennemføre dette projekt sammen. I den fase er det vigtigt at have hold i hinanden og tale indgående sammen, så man er enige om, hvor man er på vej hen.

Aftale kan genforhandles

Hovedelementerne i den aftale, varmeværket og landmanden er blevet enige om, er ret enkle:

Bent Pedersen ejer og driver biogasanlægget inklusiv motorerne, som står på gården, og derfra leverer han varmt vand direkte til fjernvarmenettet.

Bent Pedersen har desuden stået for investeringen i den fjernvarmeledning, der er trukket fra gården og frem til byskellet, hvor den kan kobles på varmeværkets eksisterende ledningsnet.

Netop på dette sted sidder et målepunkt, hvor temperaturen kan fastslås. Det er nemlig landmandens opgave at levere 70 grader varmt vand om sommeren, mens det skal være 75 grader om vinteren.

Vagn Rasmussen anslår, at Rødkærsbro Fjernvarmeværk har investeret omkring en million kroner i forbindelse med at få varmen fra biogassen ind på

fjernvarmenettet. Det omfatter blandt andet forskellig rørføring, nye pumper og ny pumpestyring.

Det er svært at fastsætte beløbet nøjagtigt, fordi projektet har betydet, at en række forskellige investeringer, som alligevel skulle have været lavet, er fremrykket.

Det gælder eksempelvis et nyt SRO-anlæg, der har afløst det udtjente gamle SRO-anlæg, der var fra 1994.

Kontrakten mellem de to parter varer i første omgang i syv år, svarende til den forventede tilbagebetalings-tid for Bent Pedersens investeringer i projektet.

Ud fra den gentleman-ånd, der ligger i hele projektet, er parterne enige om, at aftalen til enhver tid kan genforhandles, hvis det økonomiske grundlag for enten landmand eller varmeværk af en eller anden årsag skulle ændre sig væsentligt.

- Der kommer ikke noget godt ud af at insistere på at køre videre på samme måde, hvis væsentlige forhold har ændret sig. Ideen med det her er jo, at begge parter skal have noget ud af det, og så må vi se på aftalen igen, hvis situationen kræver det, fastslår Vagn Rasmussen.

Leverer varmt vand – ikke biogas

Varmeværket traf tidligt en væsentlig

beslutning, nemlig at værket ønskede at få leveret varmt vand til ledningsnettet i stedet for at få leveret biogas helt frem til varmeværket.

- Fordelen ved at have valgt at modtage biogas ville have været, at der ikke var et varmetab på strækningen fra gården til nettet. Der ville heller ikke være omkostninger til pumpekraft. Men vi valgte at modtage varmt vand, fordi det er langt mere enkelt for os. Vi behøver ikke at forholde os til alle detaljerne omkring gassens kvalitet osv. Vi skal bare konstatere, om der kommer det vand, der skal, og om det har den rette temperatur, fortæller Vagn Rasmussen.

I kontrakten mellem Bent Pedersen og Rødkærsbro Fjernvarmeværk er der nedfældet forskellige økonomiske modeller, der træder i kraft, hvis det leverede fjernvarmevand eksempelvis kommer for ustabil eller ikke lever op til temperaturkravene. Parterne har haft en rådgivningsvirksomhed til at hjælpe med at skrue kontrakten sammen, herunder de økonomiske instrumenter.

Driftslederen tilføjer, at en anden årsag til, at de valgte at modtage varmt vand er, at alt, hvad der vedrører biogasproduktionen, forbliver på gården.

(Fortsættes næste side)

(Fortsat fra forrige side)

Dermed kan varmeværket ikke forbindes med eventuelle lugtgener.

Krævende samarbejde

Hvor andre biogasprojekter involverer adskillige landmænd og selvstændige selskaber med eget personale til driften af biogasanlægget, er projektet i Rødkærsgade et langt mindre projekt. Det er et samarbejde mellem et mindre varmeværk med 565 forbrugere og en enkelt selvstændig landmand.

Foruden Bent Pedersens egen arbejdsindsats dedikerer hans medhjælper på svinelandbruget en tredjedel af sin arbejdstid til det praktiske arbejde med at passe anlægget.

Denne model har den naturlige konsekvens, at det daglige samarbejde mellem de få personer, der er involveret, bliver ekstra vigtigt.

- Man skal stole 100 procent på hinanden. Det skal være nogen, der går op i det, for det kræver meget samarbejde. Hvis man ikke kommunikerer godt sammen, går det galt. Vi har brugt meget tid med hinanden, fastslår varmeværkets driftsleder, Vagn Rasmussen.

Han tilføjer, at det har været en fordel for samarbejdet, at Bent Pedersen har arbejdet med sit biogasanlæg i en årrække, inden varmeværket kom ind i billedet.

- Det gør bestemt ikke noget, at det er nogen, der har arbejdet med biogas i forvejen. For det er altså ikke bare lige noget, man gør uden vanskeligheder. Det kræver tålmodighed at arbejde med biogas, specielt i den indledende fase.

Det kan Bent Pedersen godt skrive under på.

- Hvis grisen er syg, ringer man efter dyrlægen. Men hvad gør man, hvis biogasanlægget giver bøvl? Så må vi selv ud og rode med det, konstaterer han med et smil.

Vanskelig økonomi

Netop det faktum, at Bent Pedersen allerede havde sat gang i arbejdet

Både kvæglandbrug og, som i eksemplet fra Rødkærsgade, svinelandbrug producerer store mængder gylle, der kan anvendes til biogasproduktion.

med biogas i 2002, er ifølge landmanden en væsentlig pointe i forhold til, om andre landmænd og mindre varmeværker kan følge i fodsporene fra Rødkærsgade.

I kraft af at biogasanlægget og de to motorer allerede var bygget, da Bent Pedersen og fjernvarmeværket søgte om at få fjernvarmen koblet på, var den resterende nødvendige investering begrænset.

Det var årsagen til, at de samfundsøkonomiske beregninger klart var til biogasprojektets fordel frem for, at

fjernvarmen skulle forblive på ren naturgas.

Har man ikke sådan et positivt udgangspunkt, hvor anlægget eksempelvis allerede er bygget på gården, mener Bent Pedersen, at det kan være særdeles vanskeligt at få økonomien til at hænge sammen.

- Det er dyrere at bygge i dag og vi fik også 30 procent i tilskud, da vi gik i gang. Jeg vil mene, at det er nødvendigt, at politikerne hæver afregningsprisen på el fra biogasanlæg. Indtjeningen er ganske enkelt for lille til, at man kan få lov at låne til investeringen i et komplet biogasanlæg.

Men hvis det kan lykkes, er det ifølge landmanden også til gavn på flere områder.

Et af dem er, at landmanden får en væsentlig bedre gylle til rådighed, når den er afgasset i et biogasanlæg. En anden årsag handler om image.

- Dansk landbrug har ikke det bedste image, og biogassen kan skubbe det i den rigtige retning. Desuden nyttiggør vi en ressource lokalt, og det passer mig fint at spille sådan en rolle i mit eget lokalområde, siger Bent Pedersen.

fr@danskfjernvarme.dk

FAKTA

FAKTA

- Bent Pedersen har haft biogasanlæg og en 160 KW-motor på sin svinefarm siden 2002.
- I 2007 udvidede han med en ekstra motor og tog initiativ til samarbejde med fjernvarmen.
- Landmanden leverer varmt vand til nettet. 70 grader om sommeren, 75 om vinteren.
- Rødkærsgade Fjernvarmeværk har 565 forbrugere. Biogassen kan levere cirka 1/3 af varmen.